

Královna oceli I.

1.4.2026 - Jaroslav Raab | Ocelářská unie

Přinášíme první díl nové série, která vás provede fascinující historií ocelářství - oborem, jenž formoval průmysl i každodenní život po generace.

Královna oceli I.

Ocel, jako zdaleka nejrozšířenější materiál technického pokroku a nekonečné řady civilizačních výtvarků, prokazuje lidstvu už déle než tři tisíce let nesmírně užitečné služby. Z doby železné, jež trvala celá tisíciletí, se vylouppl ocelový věk. Kovový materiál, který zpočátku zajímal stavitele jen jako dekorace zahrad a zámeckých exteriérů, náhle v podobě strojů, konstrukcí a kolejnic zaplavil celou Evropu. Během života jedné britské královny – královny Viktorie (1819–1901) – klesla cena oceli 10×.

Je proto zcela na místě, že měsíčník, ve kterém Ocelářská unie prezentuje významné aktuální informace ze světa oceli a celou řadu statistik, má příkladný název Ocelocel. Potvrzuje tak, že ocel se řadí mezi nejúspěšnější a nejpotřebnější materiály, které dokážeme využívat jak ve statickém, tak i dynamickém namáhání.

Právem tak můžeme ocel, jejíž jméno je z gramatického hlediska rodu ženského, označit jako KRÁLOVNU OCEL. Vše, co se děje kolem, ať už ve výrobě, výzkumu i prodeji, lze považovat za službu, servis a vyjádření úcty naší královně.

Ke každé královně patří její království a tým služebníků, jejichž úkolem je vládu prosazovat a vytvářet podmínky pro její slávu. Jak již bylo zmíněno, z gramatického hlediska je ocel v českém jazyce rodu ženského. Pokusme se nyní původ slova „ocel“ vysvětlit z etymologického hlediska.

Základem je latinské slovo „acies“ = ostří, respektive „acer“ = ostrý. Stejný titul má tento materiál i v jiných jazycích, například v maďarštině, italštině nebo španělštině. V jiných jazycích je zdrojem praindický slovní kořen „stak“ s významem vydržet, zůstat pevný. Jedná se o angličtinu, švédštinu, němčinu, ruštinu, polštinu i další jazyky. O rozšíření tohoto pojmu svědčí i výraz „stalo“, který používá esperanto. V dalších jazycích pak název vyjadřuje vztah k železu a tvrdosti. Termín „železo“ je spojován s praslovanským kořenem znamenajícím sílu, a proto bývá také označováno jako „svatý kov – holy metal“. V přeneseném smyslu slova se Ferrum v latině používalo k vyjádření tvrdosti nebo bezcitnosti.

V několika dalších pokračováních se zaměříme na historii ocelářství na území České republiky. Chceme poukázat nejen na ocelářsky významné oblasti, ale zejména na osoby a události, které ovlivnily více než dvousetletou historii výroby a zpracování oceli v našich zemích. Jaké byly důvody, kdo se zasloužil o pozitivní vývoj, jaká byla ocel ve srovnání se současností, jakou měla pozici ve světovém srovnání?

Věřím, že vás tyto úvahy zaujmou a děkuji všem předem za připomínky. Mám za sebou téměř 55 let práce mezi hutníky a v penzijním věku mě některé vzpomínky do uplynulých let vracejí.

Jaroslav Raab

O autorovi: RNDr. Jaroslav Raab je odborník, který zasvětil svůj profesní život propojení matematiky a hutnictví. Po studiích matematiky a fyziky na Přírodovědecké fakultě v Brně působil v oblasti

operačního výzkumu ve VŽKG a následně dlouhodobě v Třineckých železárnách.

Významně se podílel na rozvoji aplikace matematických metod v hutnictví, stál u vzniku odborné koordinační komise při Ministerstvu průmyslu a spoluorganizoval řadu konferencí s mezinárodní účastí.

V průběhu transformace průmyslu zastával klíčové manažerské pozice – od předsedy rady pracovního kolektivu až po předsedu představenstva a výkonného ředitele společnosti Hutnictví železa, a.s.

<https://www.ocelarskaunie.cz/kralovna-oceli-i>